

SAKSFRAMLEGG**Saksbehandler: Snorre Glørstad**

<i>Saksnr</i>	<i>Utvalg</i>	<i>Møtedato</i>
	Kommunestyret - Ørland kommune	

Kommunereformen

Vedlegg:

- 1 Brev fra Kommunal- og moderniseringsdep. - Invitasjon til å delta i reformprosessen
- 2 Brev fra Fosen Regionråd – Regional plan for behandling av kommunereformen

Sakens bakgrunn og innhold

Stortinget vedtok den 18 juni rammene for en kommunereform med sikte på å redusere antall kommuner. Regjeringens meldingsdel i kommuneproposisjonen, Stortingets vedtak samt brev fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet til hhv Fylkesmannen , Kommunenes Sentralforbund og samtlige kommuner, ligger ute på nettet på siden kommunereform.no. Der finnes også utredningen fra det regjeringsoppnevnte ekspertvalget som ble levert 31 mars 2014. Jeg vil nedenfor i punktene 2 - 5 gi kun noen korte hovedelementer fra dokumentene.

2 Prosess og timeplan

Fylkesmannen gis ansvar for å igangsette regionale og lokale prosesser, jf. oppdragsbrev til Fylkesmannen fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet datert 03.07.14. Fylkesmannen vil på kommunestyremøtet 25 september orientere om hvordan han har tenkt å legge opp sitt arbeid, samt yte støtte til kommunene i deres arbeid.

Det er vedtatt to ulike tidsløp for kommunenes arbeid:

- Alt: 1 *Fatte lokale vedtak innen desember 2015*

For de kommuner som fatter vedtak om kommunesammenslåing innen desember 2015, vil departementet legge til rette for at sammenslåing skal kunne fattes på nasjonalt nivå i løpet av våren 2016. I tilfeller hvor kommunene er enige har Kongen i statsråd myndighet til å vedta sammenslåing dersom det ikke medfører endring av fylkestilknytning for mer enn en kommune.

- Alt 2 *Siste frist for tilbakemelding fra kommunene: våren 2016*

Kommuner som ikke fatter vedtak innen desember 2015, må våren 2016 melde til Fylkesmannen hvilke vedtak som er fattet om en eventuell kommunesammenslåing. Lokal enighet er ønskelig sett fra departementets side, men det er ikke et krav. Hvert

fylkesmannsembete må innen høsten 2016 sende inn en samlet oppsummering til departementet.

Departementet vil våren 2017 legge fram en proposisjon med forslag til helhetlig kommunestruktur.

3 Nye oppgaver til kommunene

Det oppnevnte ekspertutvalget vil i desember legge fram en rapport om hvilke kriterier kommunene bør oppfylle for å ivareta mulige nye oppgaver. Deretter vil Regjeringen legge fram en Stortingsmelding i mars 2015 om nye oppgaver til større og mer robuste kommuner samt redusert statlig styring.

4 Økonomiske virkemidler

Det er vedtatt følgende økonomiske virkemidler for reformen:

- Nødvendige engangskostnader ved sammenslåing vil bli dekket etter en standardisert modell; minimum 20 mill. kr og maksimum 65 mill. kr
- Kommuner som slår seg sammen vil kunne få reformstøtte for å lette overgangen til en ny kommune. Støtten går til alle kommuner som etter sammenslåingen har mer enn 10 000 innbyggere, med et minstebeløp på 5 mill. kr pr sammenslåing. Beløpet differensieres etter innbyggertall i den nye kommunen.
- Dagens ordning med inndelingstilskuddet videreføres. Det betyr at den nye sammenslåtte kommunen får beholde tilskudd som om den fortsatt var to (eller flere) kommuner i 15 år etter sammenslåing. Deretter trappes tilskuddet ned over 5 år.

5 Regjeringens mål for en ny kommunereform

Regjeringen har satt seg fire mål med en ny kommunereform:

- Gode og likeverdige tjenester til innbyggerne
- Helhetlig og samordnet samfunnsutvikling
- Bærekraftig og økonomisk robuste kommuner
- Styrke lokaldemokratiet og gi større kommuner flere oppgaver.

Målene er detaljert omtalt i meldingsdelen i kommuneproposisjonen for 2015.

Folkehelsevurdering

Administrasjonens vurdering

Behandlingen i Stortinget viser at det er et flertall for en kommunereform. Det er også en bred politisk tilslutning til at det er behov for endringer i kommunestrukturen, målene for reformen samt de økonomiske virkemidlene. Målene er satt ut fra ønsket om å ha en bærekraftig kommunestruktur på lang sikt; de neste femti år er nevnt i meldingen.

Samtidig går det klart fram av brevene fra statsråden til kommunene av 26.08.2014, at vi er pålagt en utredningsplikt, jf. følgende sitat fra brevet:

""t flertall i kommunal- og forvaltningskomiteen understreket at "et er et utredningsansvar for alle kommuner" Jeg forstår dette slik at alle kommuner skal gå igjennom prosessen med å diskutere og vurdere sammenslåing og at prosessen avsluttes med et kommunestyrevedtak senest innen våren 2016.""

Med dette som utgangspunkt, er det etter rådmannens vurdering ikke et spørsmål om vi skal igangsette en ny prosess med sikte på et vedtak om en eventuell sammenslåing med en eller flere kommuner. Spørsmålet blir i stedet på hvilken måte vi skal organisere arbeidet.

Styret for Fosen regionråd, vedtok enstemmig på styremøtet den 2.09.2014 å iverksette en utredning av en storkommune på Fosen bestående av alle medlemskommunene i Fosen regionråd. Utredningen skal være enkel i formen, slik departementet legger opp til. Og den skal være ferdig innen utgangen av året. Styrevedtaket ligger vedlagt. Jeg tilrår at kommunestyret slutter seg til dette vedtaket.

Ut over dette, vil jeg ikke tilrår at det nå oppnevnes en egen prosjektgruppe med representanter fra politisk og administrativt nivå med sikte på å foreta ytterligere utredninger. Vi er inne i et arbeid med omfattende planprosesser som krever mye; både av politisk og administrativt nivå. Da er det vanskelig å se hvordan vi kan klare å avsette ressurser til egne utredninger. Jeg tilrår i stedet at vi tar dette spørsmålet opp til ny vurdering over årsskiftet når utredningen fra regionrådet foreligger og denne er behandlet i de ulike kommunestyrene på Fosen.

Noen vil også stille spørsmål ved om den omfattende utredningen kommunestyret har behandlet om en sammenslåing av Bjugn og Ørland kommune ikke dekker behovet for ytterligere utredninger? Etter min vurdering, gjør den ikke uten videre det. Den gir oss svar på veldig mye, men den svarer ikke på to vesentlige punkter: Det er for det første avholdt en folkeavstemning som konkluderte med at Bjugn kommune sa nei til en sammenslåing med Ørland kommune. Ut fra dette bør vi vel se på andre alternativer til sammenslåing enn mellom Ørland og Bjugn.

Det andre er at det å si nei til en sammenslåing med andre kommuner nå er et valg med andre implikasjoner enn det utredningen fra Telemarksforskning viser. Av dokumentene fra Regjeringen framgår det tydelig at dagens generalistkommune kan bli forlatt om det blir en for heterogen kommunestruktur etter reformprosessen. Det betyr at store kommuner kan bli tilført oppgaver, myndighet og økte ressurser, mens små kommuner kan oppleve det motsatte. Dette understrekes også av at det varsles en gjennomgang av det kommunale inntektssystemet, hvor spesielt småkommunetilskuddet kan "stå for fall". Dermed står vi ikke uten videre overfor et valg om å slå oss sammen med andre kommuner eller fortsette som i dag. I stedet kan valget veldig raskt bli et spørsmål om å være med på å danne en større kommune eller å bli en kommune som blir "fratatt" oppgaver, myndighet og ressurser.

Selv om jeg ikke nå tilrår at vi starter opp nye utredninger, er det derfor viktig at vi bruker tiden utover høsten til å se på flere mulige partnere i en større kommune. Dette arbeidet bør fram til over årsskiftet skje i regi av formannskapet som kommunens strategiutvalg. Formannskapet bør også ta ansvaret for at det blir en diskusjon av ulike strategier i de politiske partiene.

Rådmannens innstilling

1. Kommunestyret slutter seg til vedtaket i Fosen regionråd av 2.09.2014 om en enkel utredning av en storkommune på Fosen.
2. Kommunestyret slutter seg til rådmannens forslag om å avvente eventuelle ytterligere utredninger til etter at rapporten fra Fosen regionråd er behandlet i kommunestyret.